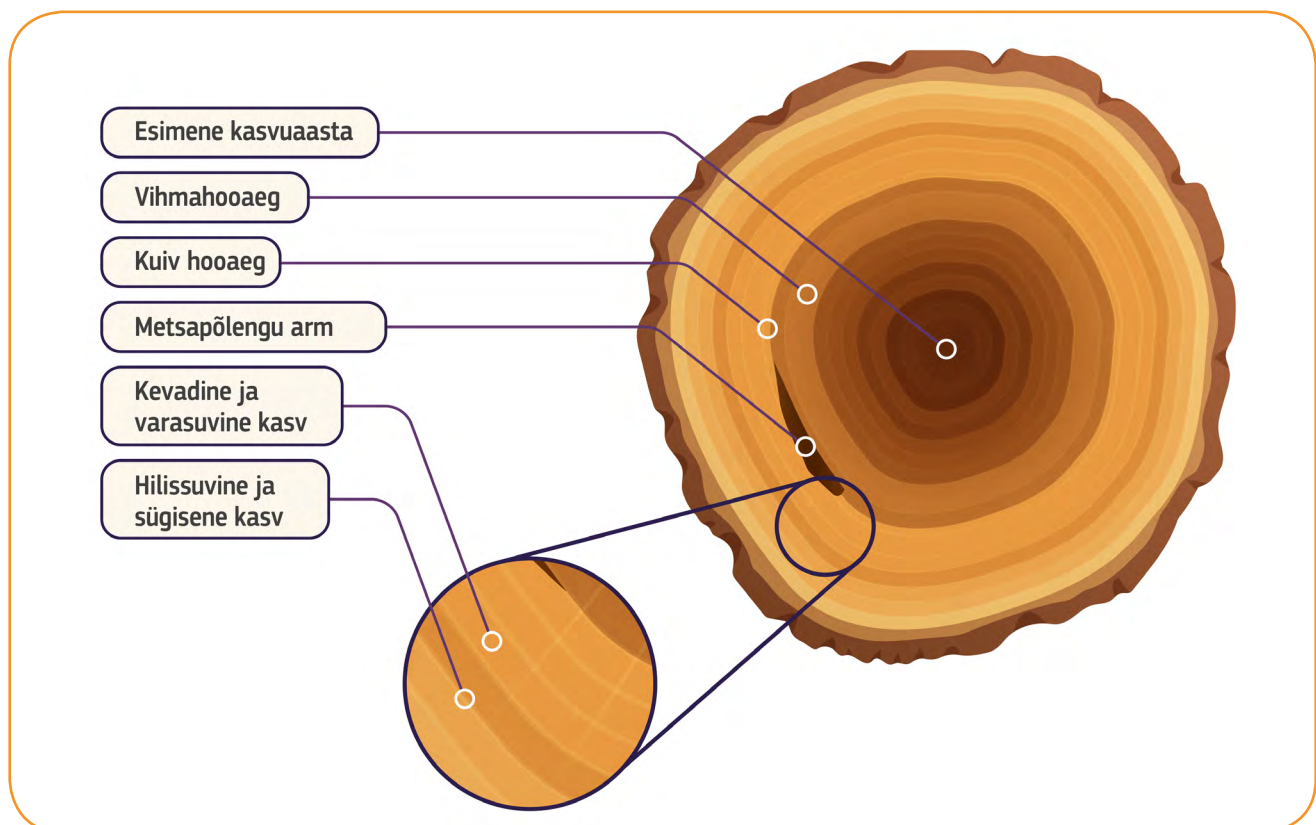

MUUTUSTE MÕÕTMINE

1. Pildil on puutüve ristlõige. Vanemaks saades kasvavad puud pikemaks ja laiemaks ning kasvatavad aastarõngaid. Neid rõngaid loendades on võimalik teada saada puu vanus. Rõngaste laius varieerub olenevalt mitmesugustest teguritest, nagu sademed, valgus ja kasvuhooaja pikkus.

Igal aastal lisandub puu tüvele ja okstele uus puidukiht. Aastarõngal on kaks osa, hele vöönd ja tumedam vöönd. Heledat vööndit nimetatakse kevadpuiduks. See vöönd on tavaliselt laiem, sest puu kasvab kõige rohkem kevadel, kui on palju niiskust. Tumedam vöönd, hilispuit, on kitsam. Puu kasv aeglustub, tekitadeski kitsama vööndi.

Kuna puud on tundlikud kohalike kliimatingimuste suhtes, nagu sademed ja temperatuur, annavad nad teadlastele teavet piirkonna kliima kohta minevikus, kui ametlikke andmeid veel ei kogutud. Soojade ja niiskete aastate rõngad on tavaliselt laiemad, külmade ja kuivade aastate omad aga kitsamad. Kui puu on elanud üle äärmuslikke tingimusi, nagu põud, ei pruugi ta sellistel aastatel peaaegu üldse kasvanud olla.

a. Milline on teaduslik termin aastarõngaste uurimise kohta?

DONDREKONOLOGIA **DENDROKRONOLOOGIA**

DODEKRONOLOOGIA **DRENDOKONOLOGIA**

MUUTUSTE MÕÕTMINE

b. Vaadake kÄnnu ristlõiget ja lugege rÕngad kokku. Kui vana see puu on? Miks tal teie arvates arm on?

Three horizontal yellow bars for writing answers.

2. Puude aastarõngaste mõõtmine on ainult üks võimalus hinnata mõju, mida kliimamuutused aastate jooksul avaldanud on. Mauna Loa observatooriumis Hawaiil on alates 1958. aastast jälgitud CO₂ hulka atmosfääris.

Arutlege paarides järgmiste küsimuste üle.

- Miks on oluline mõõta CO₂ hulka õhus?
- Miks teeb Mauna Loa asukoht sellest usaldusväärse teabeallika?
- Miks on oluline mõista minevikus toimunud muutusi meie kliimas ja atmosfääri koostises?

Eight horizontal yellow bars for writing answers.

Five horizontal yellow bars for writing answers.